

ŞUBAT
2026
SAYI:27

DÜŞ

EDEBİYAT,
FİKİR VE
SANAT
DERGİSİ

DÜŞ

Aylık Edebiyat Dergisi

Genel Yayın Yönetmeni
Samet Mutlu

Görsel Yönetmen ve Tasarım
Bengü Naz Türkmen

Yardımcı Editör ve Redaksiyon
Aksu Ünal

İletişim

İnstagram:

@dur.dergi

E-Posta:

dusdergisioffical@gmail.com

İÇİNDEKİLER

6

ANLATI

Samet Mutlu

7

ŞEHİR

Bengü Naz Türkmen

8

BERGÜZAR

Saadet Nur
Arapoğlu

9

KALBİM SENİ HİÇ
ÜZMEYECEĞİM

Beyza Kiraz

10

SOLUK RENKLER
BAHSİ

Mehmet Yasin Kaysıcı

11

CEVAHİR

Seha Deniz

12-13

NEHİR'İN
KANATLARI

Selcen Akkuş

14

KİM DEMİŞ

Ozan Erdoğan

15

ANILARIN TADI

Melis Uysal

16

İNSAN DEĞİŞİR
MI

Meryem Bağirova

17

MEZARIM

Sevval Tuğçe
Değirmenci

18-19

KARANLIĞIN
İÇİNDEN

Filiz Tiken

20

DOLUNAY

Beyza Nur
Sönmezdağ

21

GİDİLMEYEN
YOLLARIN
VEBALİ

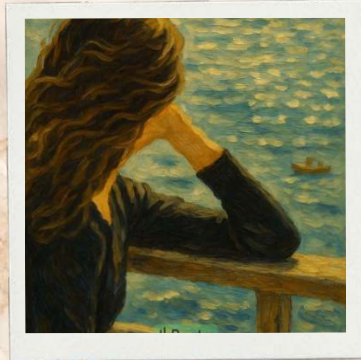
Mısra Tümerden

22-23

SINIRSIZ

Zeynep Uzun

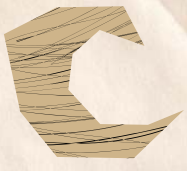

24

SEVDANIN ACI
TADI

Leyla Güney

25

UMUTSUZ ÇIĞLIK

Melek Acar

26-27

KENDİNİ FAZLA ESKİTIYORSUN

İbrahim Damar

28

ŞAİRİN MASALI

Gamze Ay

29

GÜNAYDINSIZ SABAHLAR

Tuğba Martin

30

KİSMETSE YOLCULUK VAR

Alkım Türk

31

YAS

Melek Mısra Ergök

32

ACININ ÖZELLİĞİ ACIYI PAYLAŞMA(ma)K

Şükrü Sar

33

DÖNGÜ

Zeynep Kübra
Bozkurt

ANLATI

Işığı takip et abi
Böylece bulursun belki evini
Ayak seslerine dikkat et
Çoğu zaman tehlikelidir abi

Çocukluđumuz bir yıldızdır abi
Ömrümüz boyu baktığımız
Işık çoğu zaman
Bizim elimizdedir abi

Daha büyüldür abi
Bazı şiirlerin bilinmezse eğer hikayesi
Anlatıyorum ben ama
Benim yaşımdan senden çok büyük be abi

ŞEHİR

Dün metroya bindim ve bir an nefes alamayacak gibi hissettim.

Kalabalık iç içeydi; adımlar hızlı, bakışlar dalgındı. Herkes bir yere yetişiyordu ama kimse bulunduğu yerde değildi. Zaman ilerlemiyor gibiydi; sadece eksiliyordu. O an anladım: burada mesele mesafe değil, dayanıklılıktı. Kim bu hıza daha uzun süre katlanabilirse, oyunda kalıyordu.

Ben şehirde doğanlardayım.

Bu düzenin içine doğdum. Gürültünün normal, hızın gerekli, yetişmenin erdem sayıldığı bir hayatın ortasında büyüdüm. Şehir bana rollenmeyi öğretti. Ona ait olabilmem için karakterler yarattım kendime. Güçlü görünen, hızlı karar veren, yorulduğunu belli etmeyen... Ama zamanla fark ettim: Bu karakterlerin hiçbiri ben değildim. Yine de taşıdım onları. Çünkü durmak öğretilmedi. Yavaşlamak, düşmekle eş tutuldu.

Kalabalık ve hız...

Bu kadar hız bir insan için fazla değil mi? Metropoller milyonlarca insanla dolu ve herkes görünmez bir yarışın içinde. Daha hızlısı, daha fazlası, daha parlak olanı... Bir şeylerin içinde kalabilmek için kendimizden veriyoruz. Ama bir ömür sadece bu tempoya dayanmak için mi yaşanır, bundan emin değilim.

Bazen mesele şehirden kaçmak sanılıyor. Oysa tanıdığım bazı insanlar var; kaçmadılar. Sadece başka bir ritmin içinde yaşıyorlar. Gün, aceleyle bölünmüyor; akşam bir masa etrafında toparlanıyor. Zaman orada parçalanmıyor, dağılmıyor; kendi kendine yerini buluyor. Teknoloji var ama sessiz. Sahip olmakla ihtiyaç duymak arasındaki fark biliniyor. Bir yarışın parçası değiller. Bir şeyler dağılırsa, panik yok; "dağılsın" deniyor, sanki toplanmanın zaten mümkün olduğu baştan kabul edilmiş gibi.

Oradayken fark ettiğim şey şuydu:

Kimse bir yere yetişmeye çalışmıyordu ama hiçbir şey eksik kalmıyordu.

Konuşmalar yarım bırakılmıyor, sessizlik rahatsız etmiyordu.

İnsan, ilk kez kendini açıklamak zorunda hissetmeden var olabiliyordu.

Şehirde ise her şey toplanmadan dağılmak üzere.

Zaman koşarken eksiliyor, insanlar çoğalırken yalnızlaşıyor. Şehir, durabilenleri değil; duramayanları tutuyor. Ben de uzun süre durursam düşeceğimi sandım. Oysa bazı yerlerde durmak, düşmek değil; yere basmak anlamına geliyor.

Şehir bana çok şey verdi. Ama karşılığında ne aldığına sormadı. Zamanımı aldı, dikkatimi aldı, sabrımı aldı. Bunları normal sandım. Ta ki bir kalabalığın ortasında nefesim daralana kadar. O an anladım: insan bazen hiçbir yere yetişemediği hâlde yine de yorulabiliyor. Eskiden bir yerde bulunmak sadece bulunmak değildi. Mutlu olduğumuz için kalırdık. Sıkıldığımız için de... Şimdi sıkılmayı bile erteliyoruz. Her boşluk doldurulmalı, her an işe yarar olmalı sanıyoruz. Oysa insan bazen durarak da büyüyebilir.

Belki de sorun şehir değildir.

Belki de sorun, bize ait olmayan bir hızı, kendi hayatımız sanmamızdır.

Ve belki de umut, büyük kararlar vermekte değil; başka bir ihtimalin gerçekten var olduğunu, bir anlığına da olsa, hissedebilmekte saklıdır.

Bengü Naz Türkmen

Bergüzar

Varoluş mu denir bilmiyorum
Dünyaya sığmamak da değil bu
Evden rahatsız olmak da değil
Kışın getirdiği afet bile bir bahane
Ben yük olmuş gibiyim
Bir iğne istemiştım
Bir demir istemişim gibi bakma bana dünya
Bir iğne bile
İstemem artık
Sende kalsın
Kullanırsın.

Öyle işte bergüzar
Yorulduım
İnsanların elindeki
Bir poşet olmaktan
Uçsam uçarım da
Üzülmez ki kimse
Gerek yok.

Bergüzar,
Sen yük ol dünyaya,
Yük olmak istemeyince
Dünyaya daha çok yük olursun
En çok da kendine.

Ben büyüdükçe
Çevrem küçüldü
Hayallerim soldu
Gülüşüm zoraki oldu
Sesimdeki yumuşak teller koptu
Bergüzar,
Beni anlayıp da
Beni dinleyen
Herkes bir yabancı oldu
Kimin yüzüne baksam
Çat kapı gelmiş misafiri andırıyor
Öyle aceleci
Sanki yoldan geçerken
Gönlü olsun bi uğrayayım demiş gibi.

Bergüzar,
Dışarda büyük bir kavga
Şimşekler birden çakıyor
Gök birden gürüldüyor
Yağmurlar camı kıracak gibi
Ev sağlam
Cam sağlam
Çatı uçmaz, biliyorum
Evdekiler de işinde gücünde
Bergüzar, ben beni istemiyor muyum?
Şu dünyadaki yerim
Nokta kadar olan yerim
Bir yük gibi insanlara
Bergüzar, askıda unutulmuş
İnce beyaz bir gömlek gibiyim
Kimse giymiyor.

Saadet Nur Arapoğlu

KALBİM SENİ HİÇ ÜZMEYECEĞİM

Ama işte bugüne geldiğimizde birden aklıma uykusuz gecelerim geldi gündüzleri uyanık kalmak zorunluymuşçasına.... Beyaz melekleri koridorda her gördüğümde hiç almadığım ölüm haberini onlarca kez kafamda kurguladığımı ve her seferinde sonunu bir türlü getiremediğimi hatırladım. Ve sonra güzel günler geldi ardı ardına. Yaz akşamlarında yürüyüşler, düzenli beslenme, az stres. Sonuncusu ne kadar mümkün bilinmez de öyle deyip güzelleme yaptım işte. Babam gibi ben de büyüdüm ve taa o günlerden aklıma düşen bir tohumu filizlendirdim. Zaman tutup bekletmedim kilitli poşette ama bi baktım kendiliğinde durduğu yerden fışkırdı dallandı budaklandı ve bir gün birdenbire tamamlandı.

Organlarımı bağışladım. Sadece böbreğimi değil , sadece kalbimi , ciğerlerimi değil .Hepsini tek celsede verdim gitti. Üzerine söylenecek çok söz var söylemek istediğim hiç söz yok .

Ölümü davet etmiyorum ama yeni yaşamlar vaat ediyorum .Ne büyük söz !Ama insan zaten hep büyük söylemiyor mu ? Zaman ne gösterir fikrim baki kalır mı ? Hayat bana gerektiğinde fikrimi sorar mı ? Hepsi birbirinden bağımsız pek çok soruya çözümüm zaman alacak gibi duruyor ve bu yüzden hayatımın hakkını vererek yaşamak istiyorum .

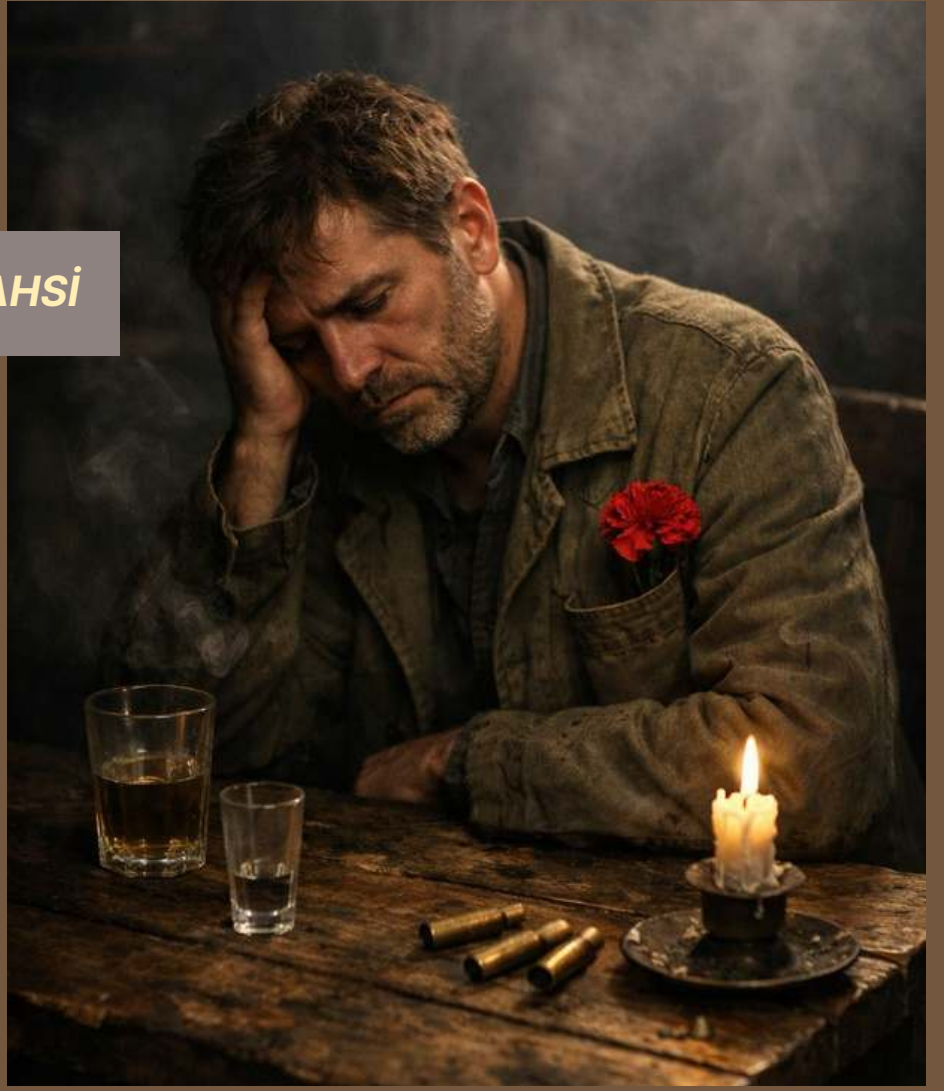
Böbrek, karaciğer , kalp , kornea , kemik , damar , deri... Belki de fazlası. Açıkcası insan karar verince ayrıntıların bir önemi kalmıyor. Sonuçta ben bir doktor değilim. Belki biraz hemşire biraz eczacı olsaydım da bilirdim vücudumdaki her organın işlevini; derimin, kemiklerimin , bağırsaklarımın cinsini. Ama değilim. Ben eni beni bir insi cinsi ademim. Sade bir kadını . Abartılı da bir anne.

Yıllardır çekirdek ailemde gördüğüm en önemli hastalık kalp . Genetik dededen babaya miras bırakılan bu hastalığı bilenler bilir. Dedemi kuran okurken sakince götürdü , babama toplamda dört kere tokat attı. Hatta dördüncüde tokattan fazlasını yaptı. Ameliyathanede doktorlar bir kere daha bir canlının kafesinin açıp kalp kuşuna baktılar. Pır pır atan kalp uçarken durdu, biraz yürüdü , bekledi ve eski hülyalara dalıp iki güzel kızına kafasını çevirip baktı. Yine uçtu ;atmaya başladı , kanatlarını çırptı . Doktorlar kafesi tekrar kapadı ve o gün bugündür kafesteki kuş hala hayatta.

Yaşamayan kimse bir ambulansın arkasından giderken çalışan beyni anlayamaz. Bana kendi siren sesimin söylediği aciliyet ve gördüğümüm bir çift ayakkabı yetti ameliyathane önünde.Zaman geçti, çok sular da aktı köprüünün altından. Babam büyümeye devam etti , bizler de babam ve kalbiyle yaşamayı öğrendik.Hiç kıymetinin bilmediğim midem , kalın bağırsaklarım , tüyleri temizlenmiş derim, böbreklerim ... Hepsine çok iyi bakacağım . Ve kalbim artık seni hiç üzmeyeceğim .

SOLUK RENKLER BAHSİ

Üstümde bir eski ceket
Meşe odunu masam
Rengi soluk haki ceketim
Ne yapardım sen de olmasan

Gündüz baygın, gece yorgun
Uykulardan en siyah basan
Üç el atış, kör sessizlik
Ne varmıştı yanlış anlasa

Sol cebinde karanfil
Mutlak tanırım o bile olmasa
Çiçeklerden çiçek seçtim
Üste tanırım o bile kırmızı

CEVAHİR

Karlanan bağrında kardelen açmış güneşin.
Mahmur bakışlarla sustun, nedir senin kaderin?..
Ölümün tebessümü uçurum dudaklarında bir
kıdemdir.
Ne varsa kalbinin köklerinde, o senin cevahirindir.
Rüzgarların yücesi, nefes olmaya can atan
çırpınışların.
Aynalar kırık bu avuçların kucağında, ne kendine
zararın?..
Bir kuytu buldum mu kaçtığım yer sesindeki
tınıdır.
Mavilerde huşu bulduğum an tuttuğum dal
ellerindir.
Bu garip bahçe, yüz binlerce sevdaya şahitlik
etmiştir.
Ve bir goncanın açacağı tek yer bülbülün
ötüşlerindedir.

Seha Deniz

NEHİR'İN KANATLARI

Spor kulübündeyiz. Büyük bir azimle final maçına hazırlanıyoruz. Molalarda çeşit çeşit planların, konu konuyu açan sohbetlerin içinde buluyoruz kendimizi daima. Bir gün kış pikniği yapıyorsak bir başka gün arabalara binip Beypazarı'na gidiyoruz. Bir gün çocukluk anılarına dalıyorsak bir başka gün hayallerden çıkıyoruz. Mola bitince her plan havada kalıyor, her konu unutuluyor.

Bu sohbetler içinde en heyecanlı olanları antrenörümüz Sedat abinin dâhil oldukları. Anılarını öyle canlı, öyle dolu dolu anlatır ki insan kendini kaptırır onun hikâyelerine.

Sedat abi bir gün döndü bana, o tok sesiyle "Nehir, sen seversin arkeolojiyi. Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne gittin mi?" dedi. "Gittim tabii abi, gitmez olur muyum?" "Olsun, yine git. Müzenin yetkililerinden biri benim yakın arkadaşım. Anlatarak gezdirsin sana orayı." "Çok sevindirimi abi, hemen gün belirleyelim." dedim. Biliyorum çünkü havada kalır burada her şey. "Abi, ben bir de kazıya katılmak istiyorum. Arkeolog olmasak da izinle oluyormuş. Onu da sorar mıyız?" "Sorarız tabii."

İçimde büyük sevinç. Müzeyi kendi okuduklarımla değil, yetkili birinin anlatımıyla gezeceğim. Daha doğrusu gezeceğiz. Bunu Suat'a söyleyince o da çok sevinecek. Hele belki bir kazıya katılabileceğimizi duyunca...

Suat, bir dil okulunda Fransızca dersleri veriyor. Hızla düşünüyorum; hafta içi dersinin olmadığı gün diye konuşsak iyi olur.

"Abi, iki hafta sonra salı günü için sorar mısın arkadaşına?"

Yanından ayrılıp coşkuyla telefona sarılıyorum. "Suat, geçenlerde konuştuk ya Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ni gezelim diye. Bizim Sedat abinin orada arkadaşı varmış.

Tarihsel süreci anlatarak bize müzede eşlik edecek. Bölüm bölüm takip ederek, neyin ne olduğunu bilerek gezmek çok güzel olmaz mı? İki hafta sonra salı gününe gidelim mi?" diyorum mutlulukla bir solukta.

Buz gibi bir sese çarpıyorum. "Şu erkeklerle artık biraz mesafeli olsan mı?" Duyduğum cümleyi anlayamıyorum. Kazıya belki bir gün birlikte katılacak olmaktan söz edemiyorum bile. Şaşıyorum, donup kalıyorum. "Nasıl yani?" diyorum hem kendime hem Suat'a. Anlamaya çalışıyorum, anlayamıyorum.

Nasıl bir mesafesizlik içindeyim ki mesafe koyayım? "Biz kendimiz de gezeriz, gerek yok kimseye." diyor telefonun ucunda bir ses. Ses bana çok uzak geliyor ya da ben çok uzağım o sese.

"Tamam, mola bitti, antrenmana dönmem lazım."

*

"Final maçı Nehir, topla kendini! Kaçırma şu pası! Top geliyor, aklın nerede? Hadi, Nehir!"

Hiç bu kadar uzun gelmemişti antrenman. Biter bitmez üstümü bile değiştirmeden montumu ve çantamı sırtıma atıp çıkıyorum kulüpten. Arkamdan sesleniyorlar. "Beraber gitmiyor muyuz? Dur, bekle." "Yok, çıkmam lazım hemen."

Kendimi caddeye dar atıyorum. Yürümek iyi gelecek. Yürüyorum. Durağa geliyorum. Durağı geçiyorum. Yürüyorum. Mesafe? Erkek kıskançlığından çok öte bir şey bu. Hem kadın aklını, sezgisini yok saymak hem işine, ilgi alanlarına, coşkusuna hayran kalıp âşık olduğun kadının artık kanatlarını kırmak istemek. Görmek istemesem de bunca vakit bu durumu artık görüyorum. Sen bilmiyor musun, benim gözüm, gönlüm senden başkasını görmez. Sen bilmiyor musun

bir kadın kiminle ne kadar mesafeli olacağını daima ayırt eder. Sen bilmiyor musun ben ne güzellik varsa hayata dair sevgiyle var ettiğimiz dünyamızda seninle paylaşmak istiyorum.

Mesafe? Anlıyorum, artık benim kanatlarımı kırmak istiyorsun birer birer. Aşk, insanı hem ısıtır hem ısıtır. Günden güne buz kesiyorum Suat, ışığım sönüyor. Sen beni ben olduğum için sevdin. Oysa artık bazen şakayla bazen gerçekten işime söyleniyorsun. Coşkuyla yaptığım şeylerden, ilgi alanlarımdan, hatta benden eğlenerek söz ediyorsun. Rahatsız olduğumu söylediğimde ben alınganlık yapmış oluyorum, ben abartıyorum. Beni suçlu çıkarmayı hep başarıyorsun.

Mesafe? Görmek istemesem de bunca vakit görmekten hep kaçsam da anlıyorum Suat. Sen benim kanatlarımı kırmak istiyorsun. Sevgimden emin olduğun andan itibaren benliğimi ezmek, kendimden şüpheye düşürmek istedin. Beni değersiz kılmak amacın. Bugüne kadar kendimi var ettiğim her şey ayaklarının altında ezilecek bir çiçek bahçesi artık senin için.

Mesafe? Sevgim öyle çoktu ki kimsenin bana yapamayacağı her şeyi senin yapmana izin verdim. Sen istedin ki âşık olduğun bu coşkulu, şenlikli genç kadın artık yalnızca sana ait olsun. Bu benlikten çıksın, senin verdiğin biçime dönsün, ışığı sönsün, kimse görmesin ve yalnızca senin olsun. Kanatlarımı kırmak için yavaş yavaş ne varsa yaptın.

Evet, bunu artık ne kadar istemesem de görüyorum. Beni sevdiğin bu hâlimi istemeyip değişmediğim için benden adım adım vazgeçiyorsun.

SFakat... Yine de konuşarak üstesinden gelemeyiz miyiz? Sevgi her sorunu çözmez mi? Her şeyden üstün olan sevgi değil mi? Durakların hepsini geçmişim. Evimin önünde çantamdan anahtarımı çıkartırken buluyorum kendimi. Suat final maçına gelmedi. Kupayı kaldırdığımızda izleyiciler arasında yoktu. Bir daha hiç olmadı.

Konuşarak üstesinden gelemedik çünkü. Suat üstesinden gelmek istemedi. Ben yapamadım, o yaptı: Bitti. Acısız olmaz hiçbir bitiş ancak acı da sonsuza kadar sürmez. Bence sevgi hâlâ her sorunu çözer ancak var sandığım gerçek bir sevgi yokmuş. Çünkü benim anladığım sevgi ile Suat'ın anladığı sevgi çok farklı imiş. O, itaatkâr bir Nehir istiyormuş. Dopdolu akışını sevip de yalnızca kendisine ait kılmak istediği, yavaş yavaş kanatlarını kırarken buna izin vermeyeceğini anladığı Nehir'i bir kalemde silip atmak hiç de zor olmuyormuş.

Sedat abinin bahsettiği müze gezisini kulüpteki arkadaşlarla yaptık. Elbette mesafemizi koruyarak!

*

On ay sonra ben bugün temmuz güneşinin altında Çanakkale'de kazı alanındayım. Büyük bir ekiple kocaman şapkaların altına saklanıp elimizdeki fırçalarla incecik dokunuşlar yapıyoruz taşlara. Su içmek için başımı kaldırıyorum işimden. Karşımda simsiyah gözleriyle Sühan. O da fırçasını bırakmış, yanındaki suya uzanıyor. Gülümsüyoruz.

Selcen Akkuş

KİM DEMİŞ

Işık yılı uzakta yıldızlar
Gecenin olsun
Ve pencereye vuran güneş
Kalsın sabahlara
Kim demiş unuttum
Kim demiş
Bilmiyorum sevmeyi
Kendimden başkasını

Günden geceye
an'larda düşlerim
Ve yansıyor yüzün
Evimin her köşesine
Başka bir beni görüyorum
Siyahında gözlerinin
Başka bir sen şimdi
Gökyüzünün mavisinde

Siniyor içime sessizlik
Ve sensizlik kalsın
Ağaç dallarından süzülen
Güneşin ışığında
Aklımda
İçime sinen
Çiçek kokusu gülüşün
Ve sesin
Canlanıyor zihnimde
Kim demiş yalnızım
Kim demiş
Bilmiyorum
Vazgeçmeyi kendimden

Ozan Erdoğan

ANILARIN TADI

*Hiçbir zaman saklanmadım,
Hep sobelendim,
Oyunlar oynadım durdum,
Yalanlar söylemedim,
Bildiklerimi unutmadım,
Tatlıların tadı gibi...
Tuzun keskinliği gibi...
Limonun ekşiliği gibi...
Her şeyi hatırladım,
Hiçbir şeyi unutmadığım gibi.
Sevdiğim kadar sevildim.
Tutkunun rengi kadar güzel...*

İnsan Değişir Mi

“İnsan değişmez” – bu sözler birçoklarına huzur verir. Oysa bazen tek bir bakış, tek bir cümle, tek bir hatıra – insanı kökten değiştirebilir. Belki de değişmeyen yalnızca o düşüncedir: “İnsan değişmez.” Birine rastlarız ve deriz: “Tamamen değişmiş.” Bazen de kendimize bakarız: “Eskiden böyle değildim...” Peki değişen kimdir? Biz mi? Onlar mı? Yoksa zamanın dokunduğu aynada farklı görünen suretimiz mi?

Felsefe yüzyıllardır sorar: “İnsan kimdir?” Oysa belki de asıl soru şudur: “İnsan kime dönüşür?” Çünkü değişmediğimizi sandığımız her an, aslında yavaş yavaş başka bir “ben”e dönüşürüz. Her seçim, her pişmanlık, her sevinç bizi yeniden yoğurur. Ve bu yoğrulma hiç bitmez. “İnsan değişmez” diyenler, belki de değişmekten korkanlardır. Oysa değişmek – var olmanın özü, yaşamın ta kendisidir. Hayat bir sahneyse, insanın karakteri bu sahnede her an yeni bir role bürünebilir. Ve o rollerin içinde bazen kendimizi bulur, bazen kaybederiz. Ama her defasında biraz daha büyür, biraz daha derinleşiriz.

İnsanın karakteri taş gibi sert ve değişmez değildir. Daha çok kil gibidir – yaşantıya, koşullara ve içsel kararlara bağlı olarak şekillenen, bazen dağılan, bazen yeniden yoğrulan. Tarih ve psikoloji bize gösterir ki, insan değişebilir – hem de köklü biçimde. Karakter değişimi başlı başına iyi ya da kötü değildir; çift yönlü bir yol gibidir – bizi zirvelere taşıyabilir ya da uçuruma sürükleyebilir.

Pozitif yön: Yeni karşılaşmalar, ilham veren kişilikler, içimizdeki efsaneleri uyandırır; merhametimizi, yaratıcılığımızı ve gücümüzü artırır.

Negatif yön: Yıkıcı ilişkiler, tekrar eden ihanetler, ilgisizlik içimizdeki ışığı söndürebilir. Çoğu zaman karakterimizin yönünü belirleyen, en küçük nüanslardır.

Peki bizi ne değiştirir?

Travmalar: Acı olaylar değerlerimizi ve önceliklerimizi sorgular.

Yeni çevre ve insanlar: Farklı düşüncelerle temas, bizi iç dünyamızla yüzleştirir.

Amaç bulmak: Kendi misyonunu kavrayan insan, değişime daha açıktır.

Sevgi ve empati: Gerçek sevgi, en karanlık noktaları bile aydınlatabilir.

Aristoteles der ki: “Karakter, alışkanlıklarımızın toplamıdır.” Nietzsche ise ekler: “İnsan, başına gelenlere verdiği tepkilerden ibarettir.” Tepkilerimiz tekrarlandıkça alışkanlığa, alışkanlıklarımızsa karaktere dönüşür. Yani biz hem kendi yaratıcımız, hem de başkalarının ellerinde şekillenen varlıklarız.

Psikolog Walter Mischel’in araştırmaları, davranışlarımızın sabit olmadığını; bağlama göre değiştiğini gösterir. Harvard’ın 75 yıllık çalışması ise kişilik özelliklerinin yaşla evrildiğini kanıtlar. Gençlikteki “ben” ile yaşlılıktaki “ben” aynı değildir.

Edit Eger’in Auschwitz’de yaşadığı travmalar, onu psikolog olmaya ve binlerce insana ışık tutmaya yöneltti. Dostoyevski’nin idamdan sürgüne dönüşen kaderi, yazılarını ve ruhunu değiştirdi. “Suç ve Ceza” onun içsel dönüşümünün izlerini taşır.

Karakter – sabit bir portre değil, sürekli yenilenen bir tablo gibidir. Her dokunuş – küçük bir fırça darbesi: bazen ışık katar, bazen gölge. İnsan değişmez değildir; değişmeyen yalnızca bu içsel metamorfozun sırlarına gözlerini kapatanlardır. “Karakterim böyle, değişmem” diyenler, aslında en tehlikeli suskunluğu dile getirir. Çünkü değişmeyen tek şey – taştır. İnsan ise canlıdır. Kırıldığında yeniden şekil alabilen, tek bir sözle yeni bir sayfa açabilen bir varlıktır. Biz her gün biraz daha değişiyoruz. Bazen iyiye, bazen çaresizliğe. Ama değişiyoruz. Ve değişebildiğimiz için yaşamaya değer.

*Mezarım,
kusmuk gibi savururken beni topraktan,
içimden kalkan gemilerin
yılğın sükûnetinde
batışını gördüm.*

*Günlerim,
ahını üzerime usulca bırakırken,
cesedimi
ödünç ruhlarla örttüm.*

*Yaşam,
hoyratça savrulurken suratıma,
en karanlığımda
çehremi aynaya döndürdüm.*

*Savaşmak;
azat edilmiş barışın kabrinde yatarken,
katilimin silahına
ben
mermi sürdüm.*

KARANLIĞIN İÇİNDEN

Sabah güneşinin insanın içini kıpır kıpır eden ışığı, kazara aralık kalmış perdenin ince çizgisinden, beklenmeyen bir misafir gibi içeri sızdı. Gözüne vuran aydınlık, içinde umulmadık bir çocuk neşesi yarattı. Yüzünü perdenin aralığına yaklaştırıp, karanlığının içinden dışarının aydınlığına o aralıktan bakmaya çalıştı. Baharın gür kirpiklerini tenlerinde hisseden dışarıdaki insanların telaşlı koşturmalarını, o aralığın izin verdiği kadarıyla izledi. Sokaklarda özgürce dolaşmanın özlemi, perdenin arasından teklifsizce içeri girip burnunu sızlattı. Aniden, dışarıda bir gözün onu izlediği hissiyle panikledi, hızla perdenin iki ucunu birbirine yapıştırdı.

İçeriden gelen tekinsiz bir gürültüyle irkildi. İhtiyar bir korku elindeki bastonla içindeki çocuk sevincini kovaladı. Ürkek kalbi ağzında mutfağa gitti. Sesin, gevşeyip yere düşen yapıştırma havluluktan geldiğini anlayınca rahatladı.

Kocasını evde yokken dışarı çıkması bir tarafta dursun perdeleri açması bile yasaktı. Perdeler sadece geceleri açılabilirdi. Çünkü kocası sevişirken sokak lambalarının içeriye vuran soluk aydınlığını severdi. Yüzü görünmeyen adam bütün ağırlığıyla üzerine çullandığında, pencerenin ona sunduğu kadarıyla gözlerini gökyüzüne dikerdi. Eğer şanslıysa bir yıldız görür, o yıldızın kuyruğuna kurduğu salıncakta sallanırdı, yatak ileri geri gidip gelirken. Yıldızların ışığını görünmez bir çuvala doldurup saklamak isterdi. Lakin ışık çuvala hapsolmezdi. Beş on dakika sonra perdeler kapanır mide bulandırıcı bir floresan beyazı, her tarafına kilitler takılmış, telefon telleri kesilmiş hayatının hakikatini çırılçıplak ortaya sererdi yeniden. Bir süredir hayatta kalma isteğini kaybeden canı, bir şey yemek istemese de bir parça peynir almak için dolabı açtı. O sırada kapıya vurulduğunu duydu.

Kalbi bu kez kulaklarında atmaya başladı. İçeride olduğunu kimsenin bilmemesi gerekiyordu. Babasının karanlığından kaçıp, kocasının karanlığına hapsoldüğünden beri, bu gecekondu mahallesindeki ev yedinci evleriydi. Kocasını, bir komşunun onlarla iletişim kurmak istediğini anladığı anda yeni bir yere taşınma zamanları gelirdi. Yediği bir çuval dayağı birkaç parça eşyasıyla beraber bir bavula doldurur, evin kırık dökük diğer eşyalarıyla birlikte kamyonu yükler, hızla uzaklaşırlardı.

Tüy hafifliğiyle parmaklarının ucuna basarak gidip göz deliğinden baktı. Kapıda bir kadın vardı. Nefes almaktan bile çekinerek kulağını kapıya dayayıp bir süre bekledi. Kadın kapıya ısrarla vurmaya devam ediyordu,

“Biliyorum içeridesin. Kötü bir niyetim yok. Sadece sana yardım etmek istiyorum,” diyordu.

Kimdi bu kadın? Onun bu evde yaşadığını nereden biliyordu? Kocasının, “Sen sadece benim helâlimsin. Başka bir göz saçının teline değerse ne olacağını biliyorsun. Sakın ola bu kapıdan dışarı çıkma! Kimseyle de konuşma!” sözleri kulağında yankılandı. Kapıdaki kadın, “Beni dinlemeyeceksin biliyorum ama lütfen kapının altından atacağım notu oku. Adım atmaktan korkma!” dedi ve uzaklaştı.

Kadının gittiğinden emin olunca eğilip kapının altından içeri sızan, ikiye katlanmış saman renkli kâğıdı aldı. Elinde yıllardır beklediği ama adını koyamadığı bir mucizeyi tutuyormuş gibi hissetti. Hemen mutfağa gidip notu okudu.

“Yalnız değilsin. Sadece bir adım atman yeterli. Burası senin için güvenli bir yer. Adres: Kadın Sığınma Evi.... Gelmeye karar verirsen sakın bu kâğıdı evde unutma!” yazıyordu. Notu saklamalıydı ama nereye? Kocasının bulamayacağı, kontrol etmediği ona ait hiçbir yer yoktu evde.

İçinde korkuya direnen bir umut filizinin boy vermekte olduğunu fark etti. Yıllardır kocasının tehditleri altına altında ezilmiş, unuttuğu bir gücü hatırlar gibi oldu. Banyoya gidip sıcak suyun altında bedeninde ondan kalan tüm atıkları kazırcasına yıkadı. Duştan çıkıp aynada mor halkalar içindeki gözlerine bir süre baktı. Gözlerindeki morluklar eninde sonunda iyileşecekti. Peki ya ruhundaki yaralar? Onların iyileşmesi mümkün müydü? Saçlarını hızlıca kuruttu. İçinden kapıdaki kadının söylediği şeyi tekrar ediyordu, "Adım atmaktan korkma! Korkma!". Bir vakittir unuttuğu isminin yazılı olduğu kimlik kartını tüm çekmecelerde aradı ama bulamadı. İçinde sadece biraz bozukluk olan çantasını aldı. Üzerine pardösüsünü geçirdi, başörtüsünü ise arkasında bıraktı. Çıkabileceği tek yer mutfak penceresiydi. Kocasını hiç dokunmadan, hiç bakmadan üzerine çullandığı bedenini bu kadar küçüldüğünü fark etmemiş olmalıydı ki o cama demir taktırmamıştı. Küçük bedenini o daracık pencereden dışarı attı. Kollarında ve bacaklarında sıyrık acılarını hissetti. Gözlerinin güneş ışığına alışması da vakit alacaktı. Ama ne gam? Sonunda adım atabilmişti karanlıktan aydınlığa. Açık havada yürümeyi unutmuş ince bacakları, adım atmaya yeni öğrenen bir bebeğinkiler kadar titrekti. Baharın yumuşak elleri yasaklı saçlarının arasında dolaşıyor, ılık rüzgâr acıyan tüm yerlerini okşuyordu. Kalbindeki kız çocuğu çığlık çığlığa şarkı söylüyor, zihni ise unutmamak için adresi sürekli tekrarlıyordu. Yoldan geçenler, kendi kendine bir şeyler söyleyen mor gözlü kadının deli olduğunu düşünüp gülümsüyorlardı.

Filiz Tiken

DOLUNAY

Velev ki say, dolunay günlerden
Yıldızlarla yarışır gibi çehren
Çehren güzel her bir şeyden

Say ki gece varamıyor sabaha
Bir gülüşüne onca kargaşa
Vasılınla dahi dinmez bu tantana

Farzet ki sırra boyanmış renkler
Güneş senin nazarında, ah bi bilseler!
Vur gözlerini ölmeyi öğrensinler

Beyza Nur Sönmezdağ

GİDİLMEYEN YOLLARIN VEBALİ

Dışarıda, şehrin gürültüsü eski bir plağın cızırtısına karışıyordu. Masada soğumuş bir çay, havada asılı kalmış ağır bir tütün kokusu... Şair, parmaklarının arasındaki kalemi bir kenara bıraktı. Gözleri, yaşanmışlıkların yorgunluğuyla kısıldı.

“Kolay değil evlat,” dedi, sesi sanki çok uzak bir kuyudan geliyordu. “Sevmek, sanıldığı gibi bulutların üzerinde yürümek değil; o bulutlardan düşerken bile yere çarpmayacağına inanmaktır.”

Sustum. Sadece bekledim. Derin bir nefes aldı, o nefes ki içindeki tüm kırgınlıkları odaya boşaltır gibiydi:

“Sevmenin harcında hasret var, ölümün buzdan nefesi ve en çok da uzaktan seyretmenin o bitmek bilmez sızısı var. Bazen sadece o nefes alabilsin diye, kendi ciğerini söküp ona vermek, onsuzluğa razı gelmektir sevmek. Sözcükler boğazımda birer kördüğüm... Ama şunu bil: Eğer birinin kalbine dokunmuşsan, ne fırtına çıkarsa çıksın bırakma. Bırakırsan, o can yolunu şaşırır. Bir ışık sönerse, bütün şehir karanlığa mahkûm olur.”

Ceketini omuzlarına attı, kapıya yönelmeden önce son bir kez duraksadı. Bakışları, duvarlardaki gölgeleri delip geçiyordu:

“Onu bir baba şefkatiyle kolla, bir dostun sadakatiyle dinle. Yalnızlığına da, o çocuksu sevincine de aynı sofrada yer aç. İnsan gibi, lekesizce sev... Hayat, bir kibrit alevi kadar çabuk söner. Geç kalma. Onu sensizliğin ve kimsesizliğin o sağır sessizliğine terk etme. Çünkü evlat, gidilmeyen yolların vebali ağırdır.”

Kapı kapandı. Şair gitti, geriye masada titreyen bir gölge ve kulaklarımda uğuldayan o büyük cesaret kaldı: Sevmek, her şeye rağmen gitmemekti.

Mısra Tümerden

Saat beşi on geçiyordu.

Çiçekçinin kapısının önünde durdum ama içeri girmedim. Camın arkasında kırmızı güller vardı; hepsi aynı boyda, aynı bağda. Birinin sapı eğik değildi. İnsan sevginin bu kadar düzgün dizilebilmesine şaşıyordu.

Annem kapıyı terlikle açtı.

“Üşümedin mi?” dedi.

Başka bir şey sormadı.

Mutfakta ocak yanıyordu. Cezve kenara çekilmişti, kahve taşmamıştı. Annem hâlâ kahveyi taşırmayan kadınlardan. Fincanı çatlak tabağın üstüne koydu. Benim geldiğimi fark ettiği için değil, alışkanlıktan.

“Şeker koymadım,” dedi.

Sesini yükseltmedi.

Montumu sandalyeye astım.

“Bugün kalabalık,” dedim.

Neresi olduğunu söylemedim. O da sormadı.

Kahveden ilk yudumu aldığımında yüzüm buruştu.

Annem gördü. Göz ucuyla.

“Acı mı?” dedi.

Başımı salladım.

“Gençken ben de öyle içerdim,” dedi.

Ne zaman vazgeçtiğini söylemedi.

Masada telefonum titreşti. Ekranı kapattım. Annem fark etmedi. Ya da fark edip bakmamayı seçti. Camın önüne geçti, perdeyi düzeltilti. Sokağın aşağısında biri elinde çiçekle yürüyordu.

“Bugün ne günü?” diye sordum.

Omuz silkti.

“Perşembe.”

Bir süre sustuk. Kahve soğudu.

Annem eliyle fincanı geri aldı.

“Bitirme,” dedi. “Üşürsün.”

“Çiçekler pahalı bugün,” dedi birden.

Ben bir şey söylemedim.

“Gerek de yok bu kadar para vermeye,” diye ekledi. “Soluyorlar.”

Bulaşıkları lavaboya götürdü. Çatlak tabağı en alta koydu. Üzerine sağlam olanları dizdi. Sanki kırık olan görünmez olursa, bir gün düzelecekmiş gibi.

“Elini kestini mi?” diye sordum.

“Hayır.”

“İyi,” dedi. “Bugün kan görmek istemiyorum.”

Ne demek istediğini sormadım. O da açıklamadı. Annem açıklamazdı. Biz anlamazsak, konuyu değiştirirdi.

Montumu giyerken cebimden anahtarlar düştü. Eğilip aldım. Annem refleksi bana doğru bir adım attı, sonra durdu. Eskiden durmazdı. Şimdi mesafeyi hesaplıyordu.

“Akşam yine gelir misin?” dedi.

Saat sormadı. Kaçta olacağımı da.

“Bilmiyorum,” dedim.

“Tamam,” dedi. Bu kelimeyi hep aynı tonda söylerdi. Ne kırıgın, ne mutlu.

Kapıya yöneldim. Ayakkabımı giyerken arkamdan seslendi.

“Üşürsen dön,” demişti.

Dönmek derken nereyi kastettiğini ikimiz de biliyorduk.

Kapıyı kapattığımda merdiven boşluğunda kahve kokusu vardı. Aşağı indikçe azaldı. Sokakta kayboldu. Ama üstümde kaldı. Montumun içine sinmişti.

Çiçekçinin önündeydim. Saat beşi on iki geçiyordu. Camın arkasına bakmadım. Kapıyı ittim. İçeride ağır bir koku vardı. Gül, karanfil, nergis... Hepsi birbirine karışmıştı. Satıcı bir şey sormadı. Ben de istemedim. Sadece başımı salladım.

Beyaz yaseminleri uzattı. Sapları kalındı. Elimde ağır durdu.

“Poşet ister misiniz?” dedi.

“Gerek yok,” dedim.

“Kart?” dedi.

Gözlerim doldu.

Yürürken çiçeklerin ucu montuma çarpıyordu. Kahve kokusu çoktan gitmişti. Yerine toprak kokusu geldi. Hava serindi. Üşüyordum.

Mezarlığın kapısı açıldı. İçeri girerken adımlarım yavaşladı. Taşların arasından geçerken saymadım. Zaten biliyordum.

Annemin adı yazıyordu taşta. Altında tarih. Bir süredir oradaydı. Ama insan bazı şeylerin orada olduğunu kabul etmek için üstünden geçmesi gereken günleri bekliyor.

Çiçekleri bıraktım. Eğilip düzelttim. Toprak nemliydi.

“Bugün kalabalık,” dedim. “Sevgililer Günü.”

Sesim çıkmadı. Ama söyledim.

Bir süre durdum. Montumun fermuarını çektim.

“Sevgiler günün kutlu olsun, güzelim,” dedim.

O an anladım:

Ben o çiçekçinin önünde her gün duruyordum.

Çünkü annem, bir süredir, hep oradaydı.

Zeynep Uzun

SEVDANIN ACI TADI

O acı, yavan tadıyla sevdanın
İncelmiş derimin altında kavrulup,
Tuzuyla yıkanan bedenimle bi' çare
Nereye baksam seraplar görüyorum.

Oturup içimdeki dingin çöle,
Gözümü yakarken kirpiklerimin
ıslaklığı,
Yanıma uzandığını gördüm sevdanın
Yarım saatlik düşümde.

Nereye varacağımı koşsam
bilmeden,
Aldanırım içimdeki tuzlu umuda.
Oysa bilirim serpilecek su yok,
Kavrulmaktan bi' çare sevdaya.

Leyla Güney

UMUTSUZ ÇİĞLİK

Mücella,
Saçların bahar
Bakışların çakmak
Örter bir tutam perçemin
Ufukların semasını
Nefesin sis gibi tanık
Yedigöller gibi nazlıdır
gözlerin
Söyle nasıl unuturum seni
Haykırır dağlar
Kirpiklerin titrer delice
Koyunumda saklarım seni
Bembeyaz düşler gibi

Mücella,
Söyle
Demez miydin
Dayandık birbirimize umut
ile
Ne değişti onca zaman
arasından
Diz çöktüm ruhunun
masumiyetine
Bir zeytin dalı gibi
Çıplak kaldım sensizliğe
Söyle nerdesin şimdi
Bir sana dargın bulutlar
Kurumuş bir çöl gibi
Bütün yollar kapalı
Bütün yollar yitik
Bir kıvılcım gibi
Hasretim dallarına

Mücella,
Söyle
Mutlu musun
oralarda?
Kaç yol gözledi
sinem geceleri
Kaç gün geçti
bilmem ki
Sorgusuz
tutulmuşum sana
Ecelsiz bir parça
Suskunluğun avare
gibi
Kaç asır geçti
Kaç mahzun gün

Mücella,
Tahammülüm
kalmadı
Fısıldasam ruhuna
Duyar mısın
mısralarımda
Kapama gözlerini
üzerimden
Sana vuslat yollar
Yokluğun zemheri
Ey tanrım duy beni!
Kulak ver özlemin
sesine

Melek Acar

KENDİNİ FAZLA ESKİTİYORSUN

Sabah ezanı henüz susmuştu. Ev hâlâ karanlık, sokak sessizdi. Yatakta, gözleri açıktı ama uyanık mıydı, uykuda mıydı... Belli değildi. Bedenini kalkmaya ikna etti, ruhunu ise çoktan arkada bırakmıştı. Sessizce mutfağa geçti. Kimse uyanmadan, kimse bir eksik hissetmeden her şey hazır olmalıydı. Çayı koydu, kahvaltayı hazırladı. Gün başlamadan, o zaten yorgundu. Ev halkı uyanınca gülümsedi. İyi misin diye soran olmadı, çünkü o hep iyiydi zaten. İyi görünüyordu, çünkü öyle görünmesi gerekiyordu. Kırıkları içindeydi, çatlakları ses etmiyordu. İşe giderken çantasına başkalarının dertlerini de koydu. Yolda bir arkadaşına mesaj attı: "Sana uğrayayım mı? Dertleşiriz biraz." Kendi içine hiç uğramadan, herkese yetişmeye devam etti.

Akşam, herkes kendi köşesine çekildiğinde, mutfakta kalan bulaşıklar gibi kaldı o da. Yıkanmayı bekleyen bir yorgunluk gibiydi. Aynaya baktı, uzun uzun. Ne kadar zamandır kendine böyle dikkatli bakmadığını fark etti. Ve belki ilk kez o an sordu kendine:

"Ben ne zaman kendime yetişeceğim?"

José Saramago'nun Körlük romanında, insanlar ansızın sebepsizce görme yetilerini kaybeder. Bu beyaz bir körlüktür; karanlık değil, tam aksine gözleri bembeyaz bir boşlukla kaplar. Tıpkı bizim toplum gibi... Görüyor gibi yapıyoruz. Ama görmüyoruz. Yani başımızda tükenenleri, içten içe dağılanları, "iyiyim" diyen ama gece sessizce ağlayanları görmüyoruz. Çünkü bu, kolektif bir körlük.

Bu körlük; alışkanlıkların, beklentilerin, rollerin üzerimize örttüğü kalın bir perde gibi. Birisi sürekli veriyorsa, onu güçlü sanıyoruz. Birisi sessizse, mutludur sanıyoruz. Birisi şikâyet etmiyorsa, yükü hafiftir sanıyoruz. Ama kimse, perdeyi aralayıp bakmıyor: "Gerçekten iyi misin?" Körlük romanında karakterler, salgın gibi yayılan bu körlük karşısında insanlığın en çırlıçıplak hâliyle yüzleşir. Toplumsal düzen çöker, maskeler düşer, kibir ve çıkar bir yana savrulur. O kaosun içinde gerçek görülmeye başlar. İnsan, insanı görmeye başlar, artık gözle değil, kalple. Biz henüz o raddeye gelmedik belki. Ama sessiz bir çöküş var etrafta. İnsanlar, kendilerini unutarak yaşıyor. Yük taşıyanlar sustukça, toplum rahatlıyor. Sürekli "hallederim" diyenler oldukça, kimse elini taşın altına koymuyor. Ve işte bu yüzden, bazı insanlar kendi elleriyle kendi omzuna fazla yük koyuyor.

Sen de öylesin.

İnsan bazen ne kadar verdiğini, ne kadar az kaldığını fark etmiyor. Ama bu sadece bireyin hikâyesi değil. Bu, toplumun kolektif bir körlüğü.

Hepimiz bir düzenin içinde büyüdük: "Sorumluluk sahibi ol", "Ağlayamazsın, güçlüsün sen", "Önce ailen, önce işin, önce başkaları"... İnsanlara kendinden önce herkesi koymanın bir erdem olduğuna inandırıldık. Oysa bu fazla veriş, sadece bireyleri değil, bütün bir toplumu yoruyor. Toplum, kendini yoran insanlarla ayakta kalmaya çalışıyor. Sen de bu düzenin içinde yetişmiş birisin. Kimseye yük olmamayı bir karakter özelliği sandın. Koşulsuz vermeyi, içten içe insanlığın tanımı zannettin. Ama fark etmedin: Bu düzen, güçlü görünen insanları sessizce tüketiyor.

Her evde bir "hallederim" diyen var. Her iş yerinde "merak etmeyin, ben bakarım" diyen biri. Her arkadaş grubunda "önce onları toparlayayım" diyen sessiz kahramanlar... Ve toplum bu insanlara öyle alıştı ki, onların varlığını görev bildi.

Kimse, bu insanların da yorulabileceğini, onların da tükenebileceğini düşünmedi. Çünkü sistem dediğimiz şey, yükü az olanın değil, çok taşıyana yüklenenin etrafında dönüyor. Kendini eskitmek, sadece kişisel bir tercih değil. Bu, toplumsal bir öğretiler artık. Bir gömlek gibi düşün: Herkes onu giydi, herkes onda rahat etti. Ama gömleğin dikişleri attı, rengi soldu. Yine de kimse değiştirmek istemiyor. Çünkü yenisini almak zaman, emek ve farkındalık gerektiriyor. Ve biz, alışkanlıkları değiştirmekte çok yavaşız.

Toplum, fedakârlığı över ama onun karşılığını çoğu zaman veremez. "Sen güçlüsün" demek, kişinin acısını inkâr etmenin kibar bir yoludur bazen. Ama güçlü olmak, yıpranmak zorunda olmak değildir. Güç, sadece taşımak değil; bazen "taşıyamıyorum" diyebilmektir de.

İnsanlar kendinden vazgeçmeden, ama kendini unutarak yaşamaya başladı. Sırf çocuklar yara almasın diye... Sırf "kadın dediğin böyledir" beklentisine uyum sağlamak için... Sırf "adam dediğin sıkıntısını belli etmez" denildiği için... Toplumun kalıpları, kişisel acıları görünmez kıldı.

Ama artık durmak, bu kalıpları kırmak gerek. Çünkü birey onarılmadan toplum da onarılamaz.

Kendini fazla eskitiyorsun... Ama bu senin suçun değil. Bu, sana yüklenen fazla rollerin ve görmezden gelinen ihtiyaçlarının sonucu. Artık sadece "toplum ne der" diye değil, "Ben ne hissediyorum?" diye sorma zamanı.

Unutma: Sen sadece bir birey değil, bu toplumun da aynasıdır. Senin onarın, toplumun dönüşümüdür. Ve bu değişim, ancak kendine yetiştiğinde başlayacak.

Çünkü sen kıymetlisin.

Bir sistemin dışı olduğun için değil, insan olduğun için.

İbrahim Damar

ŞAİRİN MASALI

Gecenin kör bir vakti,
Bir hayalperestin yüreği
Bu masaldaki olay yeri.
Bir varmış bir yokmuş,
Sevgiyi tatmadan ölenler çokmuş.
Kimi korkusundan susmuş
Kimi için bu bir sonmuş.
Bir çift göze tutulmuş da
Adını koymaktan korkmuş.
Ay suskun bir tanık olmuş.
Bir iç çekiş yere düşmüş,
Hayalperestin duygularına ad olmuş.
Yıldızlar gökten inmiş,
Nastyenka'nın saçlarına dizilmiş.
Beyaz gecelerin kızı
Bu masalda apayrı bir güzelmiş.
Hayalperestin umudu hiç tükenmemiş.
Günlerce, gecelerce diğer yarısını beklemiş.
Masal dediğin budur ya,
Saçlarında yıldızlardan bir taçla Nastyenka gelmiş.
Ve bir akşam ay semada süzülürken
İki âşık bir araya gelmiş.
Bir masal daha mutlu sonla bitmiş.
Gökten iki elma usulca inmiş,
Âşıkların cenneti bu düşte gizliymiş.

Gamze Ay

GÜNAYDINSIZ SABAHLAR

“Bir zamanlar sabahlar saate değil, birbirimize bakarak başlardı.

Günaydın demek, hâl hatır sormanın bir biçimiydi. Şimdi gün doğuyor ama kimse uyanmıyor; herkes ışığı perde aralığından izliyor...”

Yine sabah olmuş.

Oysa eskiden gün ışığından önemli alametlerimiz vardı bizim. Yeni günün başladığını takvimden değil, hayattan anlardık. Sabah dediğin şey sessizce gelmezdi; kokusu olurdu, sesi olurdu, bir de yüzü.

Önce Paşa abilerin köşedeki fırınından gelen simit kokusu baştan çıkarırdı uykumu. Uykunun en tatlı yerinden yakalanırdım. Yarı aralanmış göz kapaklarım, kepenklerini Şinasi amcanın ayak sesleriyle açardı. “İşe gidiyor,” derdim içimden; büyüdüğümü benden daha geç fark eden annem gibi.

Sonra Şehri teyzenin sesi düşerdi sokağa. Savet ablalar çayı çoktan koymuştur ocağa, belli. Cahide abla sofraya bezini çıkarır, kuşlar da nimetten nasiplenmeli. Sabah, bir görev gibi değil; birbirine omuz veren bir hâl gibi yayılırdı mahalleye. Kimse acele etmezdi; acele etmemek de bir terbiyeydi.

Şimdi herkes Kaf Dağı sakini.

Burnu havada cirit atan insanlar, birbirine merhabayı çok görürken; bizim mahalle, tüm fertlerine günaydın diye haykırırdı. Hatta biri durur, bir cümle daha eklerdi:

“Dün gece rahat uyudun mu?”

Komşusunun rahatsızlığından rahatsız olurdu insan. Bilmek yük sayılmazdı; bilmemek ayıp.

Sağıma dönüyorum.

Üzeri gazeteyle örtülmüş bir yer sofrası... Gazetede yazıları okuyamıyorum artık. Fotoğraflardan çıkarıyorum olup biteni. Çocukluğum tercüman oluyor memleket ahvaline. Dünya büyük, sofraya küçük; ama kalabalık.

Annem yine döktürmüş.

Ohoooo... ballı ekmeğe bile var.

Emeğine hürmeten alıyorum bir iki lokma ama duramıyorum. Çıkıyorum pencerenin parmaklığına; sabah küser diye.

Elinde ekmeğiyle önümden geçen Enise teyze, anneanneme sesleniyor:

“Senin torun uyanmış, bak hele...”

Ne güzel...

Şimdi telefonla kurduğumuz iletişim, o zaman sesle, gözle, hâlde kurulurdu. Bildirim yoktu; hatırlanmak vardı.

Birden ışınlanıyorum anneannemin evine.

O uzun, hamarat kadın koyuveriyor önüme gökten sofrayı. Simitçi çocuğu durduruyor. Elleri ayaz, tırnakları kömür karası, yanakları alaca çocuğun. Bakınca utanıyorum kendi küçük saltanatımdan. Çocuk gidiyor; hüznümü de arkasından sürükleyerek. Ben ise utanmayı da unutup, mola verdiğim sevincime geri dönüyorum.

Yaşasın...

Sucuklu yumurta kadar lükse kaçan, çıtır bir simidim var.

Sobanın tavana vuran ışığı...

Kömürün çıtırtısı...

Üzerindeki çaydanlıktan damlayan suyun cızırdayarak yok oluşu...

Okula koşan çocukların naraları...

Açılan pencereler...

Yine simit kokusu...

Sabah, kendini tekrar ederek bizi ikna ediyor.

Zaman duruyor.

Ben de.

Gün doğuyor.

Ama kimse uyanmıyor.

Tuğba Martin

KISMETSE YOLCULUK VAR

*Uzun bir yolculuğa çıkmak
istiyorum.*

*Karaların ve denizlerin
geçmediği,*

*Yeryüzü ve gökyüzü
cehenneminin olmadığı*

Upuzun bir yolculuğa..

Durak belli değil,

Ya kismet, Ya Hû...

Alkım Türk

YAS

Yasın en sevdiğim ve o yaşanabilir evresi sanatın da ona eşlik ettiği anlar. Notalar mesela...

Shakespeare derdi ki: *Aklın dengesi bozulmuşsa yüce müzikten etkili bir çare, daha huzur veren bir ilaç yoktur.*

Seyre dalmak, gördüğünü unutmak, kendini acıya teslim etmek, onu yaşamak. Göz pınarları... Anıları hissetmek. Onları gülümseyerek anmak. Pişman olmamak. Akçaburgazlı Yekta'nın dediği gibi "yanılmadım, pişman değilim, bu da vardı." diyebilmek. Tabiata dalmak, kokusunu duymak, Gerçekleşmemiş ihtimalleri canlandırmak, birlikte dinlenen şarkıları defalarca dinlemek. Bağı canlı tutmaya çalışmak...

Bu evreye geçmeyi hepimiz isteriz. Acıdan yanıp tutuşurken, etinizden kemiğinize kavrulurken bu evre romantik gelir size. Acıyı romantizmle yaşamak acının en keyifli yanıdır. Şiirlerle, aşkla...

Ya kaçsaydınız? Müzikten, doğadan, tablolardan, sinemadan, evinizden, bedeninizden, belki köpeğinizden, çocuğunuzdan. Mutlu çiftlerden, aşk adı altında her şeyden...

Ve çokça hayallerden. Zihninizden? Zihninizden kaçamazsınız. Ama zihninizi acıdan korunmak için kullanabilirsiniz. Kontrol edilmeye çalışılan acı daha çok yüzeye çıkıyor. Buz gibi bir suya atlayıp, orada çırpınıp ondan başka hiçbir şey düşünmemek gibi. Ama esas olay odur ya. O suda bile başka bir şeye odaklanabilmek. Hayatta kalmak buna bağlı.

Yasın son evresine geçip gelecekte kendimi seyretmek istiyorum.

Melek Mısra Ergök

ACININ ÖZNELİĞİ ACIYI PAYLAŞMA(ma)K

"Acı ve üzüntü engin bir bilinç ve derin bir yürek için kaçınılmazdır." diyor Dostoyevski. Ben de çektiğim ve bundan sonra çekeceğim bütün acıları bu ikisine borçluyum sanırım: Engin bir bilinç, derin bir yürek. Bu durum beni çok rahatsız ediyor mu dersiniz, emin değilim. Sanırım çok da rahatsız etmiyor, hoşuma gittiğini bile söyleyebilirim. Hatta bazen acı çekmekten zevk alan bir sadomazoşist miyim diye düşünmüyor da değilim. Yine de bazı geceler acaba hiçbir şeyin farkında olmayan, gamsız bir cahil olsaydım nasıl bir yaşamım olurdu diye düşünmeden edemiyorum. Eşim büyük ihtimalle ikincisi olmamı isterdi. Çünkü benim sürekli ortalarda mutsuz bir şekilde gezmemden pek de memnun değil kendisi. (Aşk acısı çektiğimi falan sanıp kiskanıyor bile olabilir, emin değilim.) Sanırım yıllardır anlaşamadığımız tek konu bu: Ben acıların, mutluluk gibi müşterek olmasına karşıyım. Tamam, evli olabiliriz, birlikte bir hayatı paylaşıyor olabiliriz ama bu acılarımızın da müşterek olması gerektiği anlamına gelmiyor bence. Herkesin kendi münferit acıları olabilmeli. Çünkü kişilerin acıdan ne anladıkları, acı eşikleri birbirinden çok farklı. Hatırlayın, Nietzsche babası öldüğü zaman bile ağlamamıştı, belki üzülmemişti bile. Sevgilisi Solome, onu terk ettiğinde de... Ama sokakta bir atı kırbaçlanırken görünce dayanamayıp atın boynuna sarılıp ağlamıştı. Yani acılar biraz da özeldir diyebiliriz. Onu nasıl yorumladığımızla, nasıl ve ne kadar dayanabildiğimizle alakalıdır. Bazen bir insanın ölümüyle, bir insanın ağzından çıkan çok basit iki cümle aynı acı etkisini yaratabilir farklı insanlarda. Bu durumda ölüme üzülen, onun acısını duyan kişi tabii ki diğerini anlamayacak, "Buna mı üzüldün gerçekten, bu mu senin canını yaktı?" diye diğerinin acısını küçümseyecektir belki de. Belki hiç haddi olmadığı halde yargılamaya bile kalkacaktır. O yüzden ben diyorum ki: Acılarımız müşterek olmamalı, onları paylaşmamalıyız. Her şeyi de paylaşmayiverelim canım! O eksik kalsın! Ha bir de bir söz var ya "Mutluluk paylaştıkça artar, acılar paylaştıkça azalır." O da külliyen yalan! Sen en yakın dostuna derdin anlatıyorsun, saatlerce çektiğin acıları anlatıyorsun. Karşılığında aldığın cevap: Takma ya! Boş ver! Sıkma canını! Aman buna mı üzüldün?! Acı çektiğimiz yetmezmiş gibi bir de sinir hastası edecekler bizi. Bir de şey yapan bir grup var: Siz derdinizi, üzüntünüzü anlatınca hemen kendi acılarıyla kıyaslayanlar. Ya ben bugün şöyle bir şey yaşadım, çok mutsuzum, yaralıyım diyorsun. Daha cümle bitmeden, ya ondan ne olacak ben geçen hafta şöyle bir şey yaşadım deyip başlıyor kendi dertlerini anlatmaya. Tamam kardeşim, en çok sen acı çektin, sen benden daha çok acı çektin tamam!

Beni öldüren bir döngü var içimde. Yapraklar dökülüp ağaçlar çırılçıplak kalınca ben de düşürüyorum bütün silahlarımı. Savunmasız, en çıplak halimle hayatla karşı karşıya kalıyorum. O da en çok ayaz inince zarar veriyor, seni dondurup kırıyor, parçalarına ayırıyor.

Çiçeklerimin açacağını, bahar gelince yeşereceğimi biliyorum. Ama iki üç çiçek için bu kadar azap çekmek istemiyorum artık. İki üç ay güneşi hissedeceğim diye bu karanlığa mahkum olmak istemiyorum.

Döngünün her şey için geçerli olduğunu biliyorum ve ne yalan söyleyeyim büyük bir hayranlık besliyorum içten içe. Ama bu kendi çarklarıma çomak sokarak döngümü yok etmek isteyecek kini içimden çekip çıkaramıyorum.

Kalemimin mürekkebi aşka bulanmayalı yüzyıllar oldu. Bu bulantı güncesini tutalı da bir o kadar zaman geçti. Ne zaman azad edileceğim bu adını bilmediğim dertten?

Kanatlarım çıkıyor, hissediyorum. Ağırlığı sırtını dikleştiriyor, biliyorum. Ama kanatlarım çıksa da değiştirmiyor düzeni. Hâla aynı hissediyorum. Uçmaya kalkıştıkça veba gibi sarıyor bu illet beni. Duvarlar, katlar çıkıyor çevreme.

Büyüyebilir mi kanatlarım duvarlarımı yıkacak kadar? Rahat nefeslere yetecek kadar ömrüm kaldı mı bu dünyada?

Zeynep Kübra Bozkurt 33